

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně, pobočka ve Zlíně, rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Dalibora Bruka a soudců JUDr. Vladimíra Doležela a JUDr. Ivony Ryšánkové v právní věci žalobce **M. G.**, narozeného XXXX, bytem XXXX, XXXX, zastoupeným Mgr. Mojmírem Ohnoutkou, se sídlem Uherské Hradiště, Jiřího z Poděbrad 1212, proti žalovanému **Česká republika - Ministerstvo spravedlnosti**, Praha 2, Vyšehradská 16, **o 15.000,- Kč s příslušenstvím**, o odvolání žalovaného proti rozsudku Okresního soudu v Uherském Hradišti ze dne 8. dubna 2013, č.j. 5C 3/2012-51,

t a k t o :

I. Rozsudek soudu I. stupně **se ve výroku I.** pro zaplacení částky 10.000,- Kč se 7,75 % úrokem z prodlení od 25. 7. 2012 do zaplacení, a to vše do 15 dnů od právní moci rozhodnutí k rukám zástupce Mgr. Mojmíra Ohnoutky, **potvrzuje.**

II. Rozsudek soudu I. stupně **se ve výroku I.** pro zaplacení částky 5.000,- Kč se 7,75 % úrokem z prodlení od 25. 7. 2012 do zaplacení **mění tak**, že v tomto rozsahu **se žaloba zamítá.**

III. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů částku 10.728,60 Kč, a to do tří dnů od jeho právní moci k rukám zástupce Mgr. Mojmíra Ohnoutky.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce podal proti žalovanému dne 14. 5. 2012 žalobu o zaplacení částky 42.788,- Kč s příslušenstvím. Svou žalobu odůvodnil tím, že jako poškozená osoba uplatnil nárok na náhradu škody a zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu způsobenou mu nezákonným rozhodnutím, jenž bylo vydáno v trestním řízení a nesprávným úředním postupem. Žalovaný na jeho uplatněný nárok nereagoval. Žalobce uplatňuje nárok na částku 15.000,- Kč jako nemajetkovou újmu, když orientačně se tato částka vyplácí za rok trvání řízení. V daném případě žalobce uplatňuje nárok za neoprávněné trestní stíhání, které trvalo od 14. 4. 2010 do 15. 11. 2011, tedy více než jeden a půl roku. Dále pak žalobce uplatňuje náhradu škody na nákladech trestního řízení za obhajobu ve výši 27.788,- Kč. Dne 14. 4. 2010 vrchní inspektor Policie ČR Obvodního oddělení v Uherském Hradišti sdělil pod sp. zn. KRPZ-1605/TČ-2010-151116 podezření, že žalobce se měl dopustit přečinu ublížení na zdraví podle § 146 odst. 1 trestního zákoníku a výtržnictví podle § 358 odst. 1 trestního zákoníku tak, že dne 1. 3. 2010 měl na ulici XXXX v obci XXXX napadnout T. J. a tomuto způsobit zranění. Dne 28. 4. 2010 Okresní státní zastupitelství v Uherském Hradišti podalo pod sp.zn. ZK 189/2010 návrh na potrestání vůči žalobci u Okresního soudu v Uherském Hradišti. Dne 29. 6. 2010 Okresní soud v Uherském Hradišti uznal žalobce vinným pod sp. zn. 18T 60/2010. Dne 28. 12. 2010 Krajský soud v Brně, pobočka ve Zlíně, rozsudek Okresního soudu v Uherském Hradišti zrušil. Dne 25. 7. 2011 Okresní soud v Uherském Hradišti zprostil žalobce viny, neboť nebylo prokázáno, že se stal skutek, pro nějž byl žalobce stíhán. Tento rozsudek nabyl právní moci dne 15. 11. 2011. Žalobce má za to, že nezákonným rozhodnutím v jeho případě bylo sdělení podezření.

Soud I. stupně v podstatných důvodech svého rozhodnutí uvedl, že dospěl k závěru, že žalobci nezákonným rozhodnutím, a to sdělením podezření z přečinu, který nespáchal dne 14. 4. 2010, vznikla nemajetková újma dle § 31a odst. 1 zákona č. 82/98 Sb. spočívající v jeho zlehčování na veřejnosti a zaměstnání a jeho psychickém stavu, kterým procházel v době svého trestního stíhání. Soud má za to, že tato újma byla natolik intenzivní, aby žalobci bylo poskytnuto zadostiučinění v penězích podle § 31 odst. 2 zákona č. 82/98 Sb. Vzhledem k tomu, že vůči žalobci došlo k vydání nezákonného rozhodnutí ve smyslu § 1 zákona č. 82/98 Sb. a žalobce svůj nárok u žalovaného uplatnil ve smyslu § 6 a § 14 zákona č. 82/98 Sb. soud stanovil žalovanému poskytnout žalobci finanční zadostiučinění ve výši 15.000,- Kč, když tuto částku má za přiměřenou, když ohledně výše i sám žalovaný ve svém vyjádření uvedl, že uplatněná částka je umírněná. Podle § 517 občanského zákoníku v souladu s nařízením vlády č. 33/2010 Sb. bylo žalobě vyhověno i co do výše úroku z prodlení.

Proti tomuto rozsudku podal odvolání žalovaný. Namítal, že soud dospěl na základě provedených důkazů k nesprávným skutkovým zjištěním a že jeho rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení.

Žalobce prožil dva zásahy do svého života v souvislosti s trestním stíháním. Jednak mělo dojít k poškození o pověsti v malé obci. Tuto skutečnost má žalovaný za zcela neprokázanou, naopak již z čísla listu 135 trestního spisu, který byl čten k důkazu a se kterým se soud I. stupně náležitě nevypořádal, plyne, že nejméně část obce stála na straně žalobce. Že se situace žalobce stala námětem rozhovoru jak v obci, tak v zaměstnání, je možno považovat za standardní projev každého trestního stíhání. Názoru žalovaného o nedostatku intenzity zásahu do této sféry života žalobce svědčí i to, že situace byla naopak spoluobčany zlehčována, nebyl proveden jiný důkaz, který by dokládal, že se kdokoliv v obci vůči žalobci negativně vymezil. Takovým důkazem vlastně nemohly být „hospodské řeči“, navíc opět svědčící zlehčování situace, nikoliv žádnému osočování. V obdobném smyslu lze rovněž hovořit o eventuálním zásahu do pracovního života žalobce. Nato žalobce v době trestního stíhání působil jako řidič kamionu, tzn. že trávil v obci, příp. v zaměstnání relativně méně času než kdy běžný pracující člověk. Jde-li o zásah do rodinného života, pak ten byl prokázán výpovědí žalobce, jeho manželky a jeho syna, přičemž syn již sám se žalobcem několik let nežije a některé skutečnosti interpretoval tak, jak je slyšel od manželky žalobce. V souvislosti s tímto zásahem by žalovaná měla vznik nemajetkové újmy za prokázány, ale opět dle jeho názoru nelze dovodit natolik intenzivní zásah, že by měl být hrazen v peněžité formě. Výpovědi svědků byly značně obecné, navíc se v některých bodech až nápadně překrývaly. Svědci uvedli, že se žalobce změnil, že více přemýšlel. V zásadě z tohoto nalézací soud dovodil, že žalobce situaci velmi těžce nesl. Žalovaný má za to, že soud I. stupně přesvědčivě nevysvětlil, z jakého důvodu se jiná forma než peněžítá nejevila jako dostačující zadostiučinění.

Samotné výši zadostiučinění, přičemž v tomto rozsahu považuje rozsudek soudu I. stupně za nepřezkoumatelný, uvádí žalovaný následující. Žalobce výši požadovaného zadostiučinění odůvodnil tím, že „České republice“ platí orientační „sazba“ 15.000,- Kč za rok trvání řízení, kterou orgán modifikuje podle kritérií - do výše 20 %. V dalším žalobce opětovně zdůraznil, že náhradu vymezil s ohledem na dobu trvání trestního stíhání. Z obsahu je evidentní, že při stanovování požadavku náhrady nemajetkové újmy vycházel ze sjednocujícího stanoviska Nejvyššího soudu ČR ze dne 13. 4. 2011, sp. zn. Cpjn 206/2010, tedy ze stanoviska, které se sice zabývá nemajetkovou újmou dle zákona č. 82/1998 Sb., avšak za zcela odlišného titulu (nesprávného úředního postupu spočívajícího v nepřiměřené délce řízení), než je předmětem žaloby v tomto řízení. Nalézací soud pak zcela nekriticky přijal žalobcem stanovenou částku, aniž by se zabýval kritérii vymezenou judikaturou Nejvyššího soudu ČR pro hodnocení intenzity nemajetkové újmy pocházející z nezákonného rozhodnutí ve smyslu zákona č. 82/1998 Sb. Tedy soud I. stupně opomněl zhodnotit zejména povahu trestní věci (a v této souvislosti např. i to, z jakého důvodu se žalobce nebránil dle jeho názoru účelovému trestnímu oznámení ze strany poškozeného, když vehementně, že napadený byl právě on) a co se týče délky trestního stíhání, tak z této nevyvodil žádný závěr. Pak že snad soud I. stupně argumentuje i tím, že žalovanou částku má sám žalovaný za přiměřenou, pak žalovaný naopak poukazuje na to, že již ve svém podání ze dne 19. 12. 2012 apeloval na nalézací soud, aby se právě výši žalované částky nenechal svést k poskytnutí náhrady bez dalšího, bez náležitého zhodnocení intenzity tvrzené újmy.

Žalovaný má za to, že nelze na základě provedeného dokazování dospět k závěru, že zásah do nemajetkové sféry žalobce byl takové intenzity, aby jej bylo třeba nahradit

v peněžité formě. Navrhl proto, aby žaloba byla zamítnuta a opětovně rozhodl o nákladech řízení, popř. rozsudek soudu I. stupně byl zrušen a věc mu vrácena k dalšímu řízení.

Žalobce se k odvolání žalovaného písemně nevyjádřil.

Krajský soud v Brně, pobočka ve Zlíně, jako soud odvolací (§ 10 odst. 1 o.s.ř.), po zjištění, že odvolání bylo podáno včas (§ 204 odst. 1 o.s.ř.) žalobcem jako k tomu oprávněným účastníkem (§ 201 o.s.ř.), toto je přípustné (§ 201, § 202 o.s.ř. a contrario), obsahuje způsobilé odvolací důvody, namítající, že soud I. stupně neúplně zjistil skutkový stav věci (§ 205 odst. 2 písm. d/ o.s.ř.), a z provedeného dokazování dospěl k nesprávným skutkovým zjištěním (§ 205 odst. 2 písm. e/ o.s.ř.), kdy na jejich základě dospěl rovněž k nesprávným právním závěrům (§ 205 odst. 2 písm. g/ o.s.ř.), přezkoumal napadené rozhodnutí a řízení jeho vydání předcházející § 212a odst. 1, 5 o.s.ř.), a aniž by byl vázán uplatněnými odvolacími důvody (§ 212 odst. 1 o.s.ř.), dospěl k závěru, že odvolání je částečně důvodné.

Soud I.stupně správně zjistil skutkový stav věci,tak jak jsou jeho závěry obsaženy v odůvodnění rozhodnutí, na které lze v této části odkázat, který ne zcela správně ve všech důsledcích právně posoudil

Podle § 31a zákona č. 82/1998 Sb. odst. 1, bez ohledu na to, zda byla nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem způsobena škoda, poskytuje se podle tohoto zákona též přiměřené zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu.

Podle § 31a odst. 2 zákona č. 82/1998 Sb., zadostiučinění se poskytne penězi, jestliže nemajetkovou újmu nebylo možno nahradit jinak a samotné konstatování porušení práva by se nejevilo jako dostačující. Při stanovení výše přiměřeného zadostiučinění se přihlédně k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo.

Odvolací soud při posuzování žalobcem uplatněného nároku vycházel ze závěru ústavního nálezu sp. zn. III.ÚS 1976/09, ve kterém je konstatováno, že samotné trestní stíhání je způsobilé vyvolat vznik nemateriální újmy především tehdy, jedná-li se o obvinění „liché“, což může vyplynout z pravomocného zprošťujícího soudního rozsudku, podle něhož se skutek, z něhož byl jednotlivce obviněn a obžalován nestal, příp. jej nespáchal obžalovaný a neb skutek nebyl trestním činem. Takové zadostiučinění bude muset být poskytováno v penězích vždy tam, kde doba mezi vydáním usnesení o zahájení trestního stíhání a výrokem, podle něhož se skutek, z něhož byl jednotlivce obviněn a obžalován, nestal, příp. jej nespáchal obžalovaný, a nebo skutek nebyl trestním činem, byl delší než v řádu týdnů či měsíců. Stigma trestního stíhání, které na člověku neprávem ulpí, nelze odčinit jen soudním výrokem, trvá-li potvrzení nevinu příliš dlouho. Lze s jistotou konstatovat, že doba, po kterou běží trestní stíhání, resp. doba, po kterou působí posléze zrušené odsuzující rozhodnutí, je delimitujícím faktorem; příslušné omezení osobnostních práv (jde o práva na zachování lidské důstojnosti, osobní cti, dobré pověsti a práva na soukromí) je ospravedlnitelné jen tehdy, trvá-li přiměřenou dobu. Je věcí státu, aby náležitě zorganizoval soustavu a práci orgánů činných v trestním řízení a zabezpečil ji jak po stránce materiální, tak personální, a tím vytvořil žádoucí předpoklady pro provedení rychlého řízení; případné nedostatky nemohly jít k tíži

občanů, kteří od soudu a ostatních orgánů činných v trestním řízení právem očekávají dodržování zásady opodstatněnosti zahájeného řízení a přiměřené doby řízení.

Odvolací soud v zásadě musí přisvědčit odvolateli, který namítal, že nelze výši zadostiučinění poskytnutého v penězích (k tomu viz. rozhodnutí NS ČR sp. zn. 30 Cdo 2256/2011). Dalšími východisky při posuzování v uvedené věci pro odvolací soud bylo rozhodnutí NS ČR sp. zn. 30 Cdo 2813/2011, v němž je uvedeno, že zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou trestním stíháním, které neskončilo pravomocným odsuzujícím rozsudkem, se poskytuje podle § 31a odst. 2 zákona č. 82/1998 Sb., jenž je normou s relativně neurčitou hypotézou, která není stanovena přímo právním předpisem, a jenž tak přenechává soudu, aby podle svého uvážení v každém jednotlivém případě vymezil sám hypotézu právní normy ze širokého, předem neomezeného okruhu okolností. Soudy při stanovení formy či výše zadostiučinění vychází především z povahy trestní věci, též z délky trestního stíhání, a především dopadu trestního do osobnostní sféry poškozené osoby. Forma a případná výše zadostiučinění nesmí být v rozporu s obecně sdílenou představou o spravedlnosti, tj. že její přiznání je nad rámec konstatování porušení práva na místě pouze tehdy, jestliže by se z hlediska obecné slušnosti poškozenému satisfakce skutečně mělo dostat.

Žalovaný ve svém odvolání vytýká soudu I. stupně, že se nedostatečně vypořádal s tím, jakým způsobem zasáhlo trestní stíhání do profesní sféry žalobce, která byla dle soudu u žalovaného narušena zcela okrajově a nedosahovala intenzity potřebné pro poskytnutí zadostiučinění v penězích. Jinak tomu bylo ve sféře rodinného života, kde soud I. stupně se vypořádal se svědeckými i účastnickými výpověďmi s tím, že zde by vznik nemajetkové újmy byl za prokázány, ale není v zásadě vysvětleno, z jakého důvodu jiná forma než peněžní zadostiučinění není možné.

Odvolací soud v tomto vychází ze závěru shora citovaného ústavního nálezu a konstatuje, že zde finanční zadostiučinění připadá v úvahu zejména s ohledem na dobu trvání trestního stíhání, která v tomto případě byla delší než několik měsíců a trvala od sdělení podezření ze strany Policie ČR o spáchání přečinu ublížení na zdraví podle § 146 odst. 1 trestního zákoníku a výtržnictví podle § 358 odst. 1 trestního zákoníku 14. 4. 2010 trvala do 15. 11. 2011, kdy byl žalobce zproštěn z návrhu na potrestání a toto rozhodnutí soudu I. stupně 18 T 60/2010 ze dne 25. 7. 2011 nabylo právní moci.

V této souvislosti by pak odvolací soud chtěl zvlášť zdůraznit, že za limitující omezení osobního života žalobce považuje tu skutečnost, že původně byl žalobce uznán vinným z uvedených skutků rozhodnutím soudu I. stupně (rozsudkem OS v Uherském Hradišti ze dne 29. června 2012 č.j. 18T 60/2010-73) a teprve v dalším řízení po zrušení rozhodnutí odvolacím soudem (usnesení KS v Brně, pobočka ve Zlíně, ze dne 28. 12. 2010, č.j. 6To 588/2010-90) Okresní soud v Uherském Hradišti rozhodl o zproštění z návrhu na potrestání rozsudkem ze dne 25. července 2011, č.j. 18T 60/2010-224, právní moc 15. 11. 2011. Jednalo se tak o to intenzivnější zásah do osobnostní sféry žalobce, který byl nejdříve ,byť nepravomocně uznán vinným ze spáchání skutků, ačkoliv posléze byl takového obvinění zproštěn. Již uvedený fakt nepříznivě musí působit na psychiku žalobce, která se odráží v jeho postojích v běžných životních situacích, kdy nelze zlehčovat, že snad v případě

tzv. „hospodských řečí“ se nejedná o zásah způsobilý přivodit vyplacení zadostiučinění v penězích. Je nutno zohlednit, že žalobce se musel potýkat s tím, že je na něho nahlíženo jako na osobu, která porušila zákon a tedy zde se jedná o zásah do jeho cti a důstojnosti, který měl vliv na jeho psychiku. Toto také vyplývalo i ze svědecké výpovědi, zejména manželky žalovaného, která vypovídala o tom, že to „psychicky těžce nesl.“ Žalobce byl podroben nedůvodně veřejnému zájmu, který byl o něho byl projevován v souvislosti s trestním stíháním občany obce XXXX, zvláště, pokud probíhalo za přítomnosti soudu prověřování na místě samém.

Odvolací soud se při důvodnosti uvedeného nároku řídil úvahou, zda skutečně je namístě z hlediska obecné slušnosti finanční zadostiučinění poskytnout a dospívá k závěru, že ano. Pouhé konstatování porušení zákona jako jedna z forem zadostiučinění v daném případě není adekvátní, povaze, délce a intenzitě zásahu, do osobností sféry žalobce který vznikl vedením trestního stíhání, zvláště s důrazem na to, že žalobce byl již v pozici člověka, který byl za uvedený skutek odsouzen a hrozil mu trest, kterýžto výrok byl zvrácen až rozhodnutím odvolacího soudu a následným rozhodnutím soudu I. stupně. Odvolací soud pak považuje za přiměřené zadostiučinění v tomto případě částku 10.000,- Kč.

Za tohoto stavu proto odvolací soud dle § 220 odst. 1 písm. a) o.s.ř. změnil rozhodnutí soudu I. stupně tak, že nárok žalobce pro zaplacení částky 5.000,- Kč zamítl a pro zaplacení částky 10.000,- Kč dle § 219 o.s.ř. jako věcně správný potvrdil.

Odvolací soud pak rozhodoval o nákladech řízení před soudy obou stupňů dle § 224 odst. 2 ve spojení s ust. § 142 odst. 2 o.s.ř. dle vyhlášky č. 177/1996 Sb., v důsledku ústavního nálezu ze dne 17. dubna 2013 sp. zn. Pl. ÚS 25/12, kterým byla zrušena vyhláška č. 484/2000 Sb. o odměně za zastupování advokátem před soudem .

Žalobce uplatnil nárok na zaplacení celkem částky 42.788,- Kč, co do částky 27.788,-Kč bylo řízení zastaveno, neboť byl návrh pro chování žalovaného (uvedenou částku uhradil v průběhu řízení) vzat zpět, pro částku 10.000,- Kč bylo žalobě vyhověno a pro částku 5.000,- Kč byl návrh zamítnut.

Vzhledem k poměru úspěšnosti ve výši 88,3 % (částka 37.788,- Kč) a neúspěchu 11,7 % (5.000,-Kč) náleží žalobci 76,6 % celkové náhrady nákladů řízení.

Před soudem I. stupně náleží žalobci náhrada za 3 úkony právní pomoci (převzetí a příprava zastoupení, podání žaloby a jednání u soudu dne 2. 1. 2013) z částky 42.788,- Kč, kdy hodnota úkonu právní pomoci dle § 7 vyhlášky č. 177/1996 Sb. činí 2.780,- Kč, a 1 úkon právní pomoci z částky 15.000,- Kč (po částečném zastavení řízení pro zaplacení částky 27.788,- Kč s příslušenstvím) á 1.700,- Kč, 4 x režijní paušál a 300,- Kč dle § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb.

Za odvolací řízení náleží žalobci náhrada odměny za 1 úkon právní pomoci a 1.700,- Kč, (z předmětu odvolacího řízení 15.000,- Kč) 1 x režijní paušál a 300,- Kč dle § 13 odst. 3 vyhl. č. 177/1996 Sb., dále ztráta času za 4 půlhodiny a 100,- Kč dle vyhlášky č. 177/1996 Sb. § 14 odst. 3 a jízdné osobním vozem za cestu Uherské Hradiště - Zlín a zpět

celkem 60 km při průměrné spotřebě 6,9 litrů benzínu Natural , vyhláškové ceně benzínu, kdy celková náhrada činí za 1 km činí 6,10 za celkem 50 km osobním vozem RZ 4Z2 8881, celkem 366,- Kč.

Celková výše náhrady nákladů řízení činí částku 14.006,- Kč a z ní náleží žalobci 76,6 %, tedy částka 10.728,60 Kč, kterou je žalovaná povinna uhradit k rukám zástupce žalobce Mgr. Mojmirá Ohnoutky do tří dnů od právní moci rozhodnutí.

P o u ě n í : Proti tomuto rozhodnutí **nelze** podat dovolání.

Ve Zlíně dne 18. září 2013

Mgr. Dalibor Bruk, v.r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení:
Edita Mrázková